

TORNAI JÓZSEF

A kilencvenedik

*Kilencvenedik évemet megérve
véletlen áldomás vagyok
a költők karéjában.
Olyan ez, mintha még egy csillagot
szögelne a Nagy Minden az egekre bibátlan.*

*Mi történt? Hogy születtem
negyediknek olyan anyától,
ki a Biblián kívül nem olvasott mást,
de valamilyen titka lehetett,
mert mindig „gyönyörűmnek” szólított,
egész életén át?*

*Nem tudom. Hiszen mire van magyarázat?
Lehajolok most a legmélyebb körökbe,
ahol nemcsak apám nemzett,
de azok az eloszthatatlan árnyak
is, akik jönnek-mennek rendületlen
olyan varázslatban, aminek nincs igézője.*

Csönd van, csönd van

*Már nem szólal meg szomjamtól az ének,
csönd van, csönd van. Mi történt velem?
Az öregségem nem elég pusztító ok:
elhallgattam, mint madarak a fagyban,
emlékeim csak foszlányai a múltnak,
kapkodok egy-egy subant pillanat után,
hogy visszahozzam a szerelmet, a vadont
s barátaim, kik tudom, mind halottak,
s ők is, ők is, a ragaszkodók, szépek:
hol vagy Irén, Éva, Emese? Ó Erzszi,
mért hagytad ott a Balatont, az esték
ablakait, miken át kiláttunk egészen
a megneszült vágy távol-képeibe
szabadon, fölláldozva egymásnak tüziünk,
és égünk, égünk rejtélyes lángokon
a csillagolvadásig, zenén, míg nem
figyeltünk mást, csak az odaadás vad*

ütemeit. És most a némaság, elhamvadt
napok maradéka még, vagy csupán
egy-két éjszaka. Fekete lován a szakadékig,
ha eljutok a mélység legaljáig, ahol nem vár
többé szó, óhaj, vigasz, semmi sem.

Utoljára egy Shelley-fordítását...

*Utoljára egy Shelley-fordítását
mutatta meg, mikor itt járt.
Szerinte Tóth Árpád Ozimandyása
nem volt elég pontos.
Vitatkoztunk: mi fontosabb,
a ritmus és a kimunkált rímek,
vagy a szöveghűség? Mindig
meglepődtem, hogy ezt a fizikus-matematikus
elmét ennyire közelről izgatja
az irodalom meg a filozófia.
Mert nem egy metafizikai rejtélyt
rágtunk meg az évek során.
Sose volt megrögzött vagy egyetlen
igazság rövidlátó megszállottja.
Úgy vette a régi eszméket,
ahogy saját képzettsége megkívánta.
És most nem jön többé, hogy
hátradöljön a fotelban, vagy hosszan
nevessen egy-egy ontológiai melléfogáson.
Tudta: nincs végleges tudásunk,
s amennyi van, az sem emel ki
a semmiből, amit kozmosznak
vagy több világnak hívnak. Egyik hétről
a másikra szellemmé párolták a
kórházban. Nem tudtam, hogy gyerekkora
óta hordoznak szervei több gyógyíthatatlan
betegséget is. Ki mérheti föl,
milyen sokat ért ez a bizalommal
kivirágzott férfi? Vasrácsos sírja
mellett állva csak sírtam, sírtam.
Törölgettem a két szintén becsukódásra
ítélt szemem, hiszen minden valaha látott
képben csupán annyi képzelgés volt,
amennyire az ő mosolya megtöltötte a
szobát és a lassan-lassan
széttérpeszkedő, biztos éjemet.*